

Sygn. akt III AUa 1509/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSO del. Monika Popielińska (spr.)
Protokolant:	Lidia Pedynkowska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji J. K. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt IV U 475/12

oddala apelację.

Sygn. akt III A Ua 1509/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lutego 2012 r. (o numerze: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. - powołując się na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, póź. 43, ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, póź. 1227, ze zm.) - po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 grudnia 2011r. odmówił ubezpieczonemu J. K. (1) przyznania emerytury.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie organ rentowy wskazał prawne przesłanki nabycia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wynikające z przepisów wymienionych wyżej aktów normatywnych: ustawy oraz rozporządzenia Rady Ministrów. Ponadto (...) Oddział w T. stwierdził, że na podstawie dowodów dołączonych do wniosku - uzyskanych w wyniku przeprowadzonego

postępowania przyjął za udowodnione według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r : okresy nieskładkowe wynoszące 10 miesięcy i 1 dzień, okresy składkowe wynoszące 23 lata, 11 miesięcy i 28 dni oraz okresy uzupełniające wynoszące 5 lat, 9 miesięcy i 22 dni. Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 12 lat, 3 miesiące i 16 dni tytułem stażu pracy w szczególnych warunkach. (...) Oddział w T. wyjaśnił, że nie zaliczył J. K. (1) do stażu pracy w szczególnych warunkach - okresu zatrudnienia od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r., kiedy to ubezpieczony pracował w (...) Fabryce (...) w G., ponieważ stanowisko wykazane na świadectwie pracy w warunkach szczególnych - kierowca podnośnika bocznego - nie jest zgodne z wykazem A, dział III, poz. 1 pkt 2, zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego Nr 1-3, poz. 1) tj. kontroler złomu. Reasumując swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że ponieważ ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, 1 wniosek o emeryturę zostaje załatwiony odmownie.

J. K. (1) - reprezentowany przez pełnomocnika procesowego będącego adwokatem - złożył odwołanie od wymienionej wyżej decyzji, wnosząc o:

1) uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie, że J. K. (1) w okresie od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych - szkodliwych;

2) zasądzenie od strony pozwanej - organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub według zestawienia kosztów złożonego na rozprawie (jeżeli zestawienie takie zostanie złożone). ,
Ponadto ubezpieczony złożył wniosek o przeprowadzenie enumeratywnie wskazanych w odwołaniu dowodów - na okoliczność wykonywania przez J. K. (1) pracy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) - od dnia 4 listopada 1977 r. do dnia 31 października 1985r.

W uzasadnieniu odwołania J. K. (1) podniósł, że w okresie od dnia 4 listopada 1977r. do dnia 31 października 1985 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w . sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego. Ubezpieczony wyjaśnił, że jego praca polegała m. in. na obsłudze krajami, gdzie na gilotynach i prasach wycinane były części zamienne do maszyn rolniczych. Sprężyny te powstawały przy wysokich temperaturach i w dużym hałasie. Lemiesze, podkładnie do pługów i redliczki do wszystkich typów maszyn rolniczych produkowane były w wysokich temperaturach i kute na młotach, gięte i hartowane. Praca wykonywana w takich warunkach źle wpływała na stan zdrowia (wysoka temperatura, hałas i zanieczyszczenie - oczyszczanie śrutowe spowodowało pylenie). Ubezpieczony wskazał, że w spornym okresie (tj. od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r.) pracował na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego, które w ocenie ubezpieczonego odpowiada pracy w warunkach określonych w dziale III, poz. 1 pkt 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.). J. K. (1) podniósł, że od początku zatrudnienia, tj. od dnia 4 listopada 1977 r. otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych, jak również odzież roboczą do pracy w różnych trudnych warunkach panujących w miejscu pracy.

Ponadto ubezpieczony podniósł, że brak informacji na temat wykonywania przez niego pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia w okresie od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. wynika z błędu pracownika działu kadr (...) Fabryki (...), który wystawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych. J. K. (1) wskazał, że nie można obarczać pracownika winą za niekompletne wystawienie świadectwa przez pracodawcę. Otrzymując świadectwo ubezpieczony nie zdawał sobie sprawy, że niewypełnienie rubryki określającej rodzaj i charakter prac skutkować będzie w przyszłości odmową zaliczenia mu tego okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie (...) Oddział w T. podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i jednocześnie wniósł o oddalenie odwołania. W tym samym piśmie procesowym organ rentowy wyjaśnił, że zaliczył J. K. (1) do stażu pracy w warunkach szczególnych - następujące okresy zatrudnienia:

1. od dnia 4 listopada 1977 r. do dnia 31 marca 1979 r. - praca w (...) Fabryce (...) w G. na stanowisku kowala;
2. od dnia 1 kwietnia 1979 r. do dnia 2 maja 1980 r. - praca w (...) Fabryce (...) w G. na stanowisku ślusarza regeneracji i konserwacji;
3. od dnia 15 grudnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. - praca w Miejskim Zakładzie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15.

Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych - okresu zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w G. od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. - z uwagi na fakt, że stanowisko pracy wskazane w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, tj. kierowca podnośnika bocznego, nie odpowiada stanowisku wymienionemu pod tą pozycją wykazu stanowisk pracy będącego załącznikiem do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, na którą w tym samym dokumencie powołał się pracodawca (czyli stanowisku kontrolera złomu).

Na rozprawie, jaka miała miejsce w niniejszej sprawie przed Sądem Okręgowym w Toruniu, pełnomocnik ubezpieczonego podtrzymał odwołanie i oświadczył, że J. K. (1) faktycznie wykonywał pracę dozowniczego wymienioną w dziale III, póź. 1, punkt 1 zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego. Obecny na tej samej rozprawie pełnomocnik organu rentowego podtrzymał żądanie oddalenia odwołania. Z kolei J. K. (1) tuż przed przesłuchaniem w charakterze strony oświadczył, że domaga się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych - okresu zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w G. od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu wydanym w sprawie IV U 475/12 oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy orzekał w oparciu o następujące ustalenia i rozważania .

Ubezpieczony J. K. (1) urodził się w dniu 16 stycznia 1952 r. Wyżej wymieniony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Staż ubezpieczeniowy J. K. (1) według stanu na dzień wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.), tj. na 1 stycznia 1999 r., wynosi co najmniej 25 lat okresów: składkowych, nieskładkowych i uzupełniających.

Stosunek pracy, jaki łączył ubezpieczonego z jego ostatnim pracodawcą, tzn. (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G., został rozwiązany z dniem 16 stycznia 2012 r.

W okresie od dnia 4 listopada 1977 r. do dnia 5 grudnia 1987 r. J. K. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Fabryce (...) w G.. Powyższe przedsiębiorstwo zajmowało się m. in. produkcją części do maszyn rolniczych - takich jak lemiesz, skrzydła, odkładnice, płozy. Wszystkie produkowane części do maszyn były poddawane obróbce cieplnej i hartowaniu, przy użyciu pieców hutniczych i elektrycznych różnego rodzaju. W czasie 1 zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy ubezpieczony korzystał z urlopu s wychowawczego - od dnia 4 maja 1987 r. do dnia 5 grudnia 1987 r. W okresie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w G. J. K. (1) pracował na następujących stanowiskach:

1. kowala - od dnia 4 listopada 1977r. do dnia 31 marca 1979 r.;
2. ślusarza regeneracji i konserwacji - od dnia 1 kwietnia 1979 r. do dnia 2 maja 1980 r.;
3. kierowcy podnośnika bocznego - od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r.,

W okresach zatrudnienia na stanowiskach: kowala oraz ślusarza regeneracji i konserwacji ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na tych stanowiskach – pracę w warunkach szczególnych \v rozumieniu przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. W okresie zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy ubezpieczony współpracował m. in. ze S. K. (który był bezpośrednim przełożonym powoda) oraz ze S. W. (1).

W ostatnich dniach kwietnia 1980 r. J. K. (1) zwrócił się do pracodawcy z pisemną prośbą o przeniesienie na stanowisko kierowcy w D. Socjalnym, na co otrzymał na piśmie zgodę swoich przełożonych. W okresie od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. ubezpieczony pracował jako kierowca podnośnika bocznego (który był specjalistycznym wózkiem elektrycznym.), zajmując się wykonywaniem różnego rodzaju czynności - zarówno związanych z hartowaniem wyprodukowanych części do maszyn rolniczych, jak i tych dotyczących spraw socjalnych pracowników (...) Fabryki (...) w G. Jako kierowca podnośnika bocznego J. K. (1) zajmował się więc zdejmowaniem starego i instalowaniem nowego oprzyrządowania służącego do hartowania wyprodukowanych części do maszyn rolniczych. Ponadto ubezpieczony zajmował się rozwożeniem zupy dla pracowników, przy użyciu wózka platformowego.

Uprawnienia do obsługi wózków J. K. (1) nabył podczas swojej pracy w (...).

W okresie od dnia 15 grudnia 1987 r. do dnia 16 stycznia 2012 r. J. K. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Miejskim Zakładzie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Podczas zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy, w okresie od dnia 15 grudnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. (z wyłączeniem czasu przebywania na urlopie bezpłatnym - od dnia 17 maja 1990 r. do dnia 5 czerwca 1991 r. oraz okresów korzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego), ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. W okresie do dnia 31 grudnia 1998 r. włącznie J. K. (1) korzystał ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego łącznie okresach: od 4 do 8 marca 1993 r., od 2 do 10 listopada 1993 r., 1996 r., od 14 do 22 sierpnia 1996 r., od 22 października do 4 listopada 1996 r., od 8 do 13 maja 1997 r., od 14 do 15 września 1997 r., od 19 do 26 września 1997 r. od 4 do 9 marca 1998 r. oraz od 21 października do 2 listopada 1998 r.

W dniu 29 grudnia 2011 r. J. K. (1) złożył w ZUS Oddziale w T. wniosek o emeryturę, do którego dołączył m. in. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Fabrykę (...) w G., z którego wynikało, jakoby J. K. (1) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od dnia 4 listopada 1977 r. do dnia 31 października 1985 r. oraz analogiczne świadectwo wystawione przez Miejski Zakład (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w G.; wskazujące, iż ubezpieczony wykonywał stale i w, pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresie od dnia 15 grudnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Decyzją z dnia 1 lutego 2012 r. (o numerze: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. K. (1) prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy we wspomnianych wyżej warunkach. Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu jedynie 12 lat, 3 miesiące i 16 dni pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań świadków: S. K. i S. W. (1), przesłuchania ubezpieczonego jako strony oraz w oparciu o dokumenty, zarówno znajdujące się w aktach emerytalnych dotyczących J. K. (1), S. K. i S. W. (1), prowadzonych przez (...) Oddział w T., jak i te złożone bezpośrednio do akt sądowych niniejszej sprawy. Sąd uznał w przeważającej większości za wiarygodne dokumenty stanowiące dowody w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy jednak tylko częściowo dał wiarę dokumentowi w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 marca 1996 r. - w zakresie, w jakim potwierdzało ono wykonywanie przez J. K. (1) pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia w okresach: od 4 listopada 1977 r. do 31 marca 1979 r. oraz od 1 kwietnia 1979 r. do 2 maja 1980 r. W pozostałej części (tj. tej dotyczącej wykonywania przez J. K. (1) pracy na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego) Sąd odmówił przyznania przedmiotowemu dokumentowi waloru wiarygodności w zakresie

zakwalifikowania pracy powoda jako świadczonej w warunkach szczególnych, gdyż świadectwo było wewnętrznie sprzeczne: pracodawca, który wystawił świadectwo, powołał się na pozycję wykazu stanowisk pracy w szczególnych warunkach, będącego załącznikiem do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, która dotyczyła zupełnie innego stanowiska pracy (tzn. kontrolera złomu).

Jeśli chodzi o zeznania świadków: S. W. (2) i S. K., to Sąd dał im wiarę jedynie częściowo, tzn. w zakresie, w jakim zeznania te nie były sprzeczne z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych J. K. (1) z okresu jego zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w G.. W pozostałej części Sąd odmówił zeznaniom świadków waloru wiarygodności - jako nie znajdującym odzwierciedlenia w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych powoda. W taki sam sposób jak w przypadku zeznań świadków Sąd ocenił zeznania J. K. (1) złożone przezeń w toku jego przesłuchania w charakterze strony. Tym samym Sąd uznał zeznania J. K. (1) za niewiarygodne w zakresie, w jakim były one sprzeczne z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych ubezpieczonego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie wniesione przez ubezpieczonego jest bezzasadne i jako takie podlega w całości oddaleniu.

W niniejszej sprawie, jak wskazał Sąd Okręgowy, J. K. (1) wnosił o przyznanie mu prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.), nazywanej w dalszej części niniejszego, uzasadnienia „ustawą emerytalną” - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. 33-391 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia: w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art. 27 [tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn].

W myśl ust. 2. tego samego artykułu ustawy emerytalnej - emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o którym mowa w przepisie art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, wynosić musi co najmniej 15 lat (§4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.), przy czym w myśl §2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§2 ust. 2 rozporządzenia). W toku postępowania przed sądem ubezpieczeń społecznych ubezpieczony może dowodzić faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych także innymi środkami dowodowymi niż te wymienione w przepisie § 2 ust. 2 cytowanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów, np. zeznaniami świadków lub zeznaniami strony (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku, sygn. akt: III UZP 5/85; LEX nr 14635). Rodzaje prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymienione zostały w wykazie stanowiącym załącznik do cytowanego wyżej rozporządzenia, zaś poszczególne stanowiska pracy w warunkach szczególnych - w zarządzeniach „resortowych” poszczególnych ministrów (kierowników urzędów centralnych, centralnych związków na podstawie delegacji zawartej w przepisie § 1 ust. 2 z dnia 7 lutego 1983

r. Jednym z takich zarządzeń jest Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w i pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 29 czerwca 1985 r., nr 1-3, poz. 1), nazywane w dalszej części niniejszego uzasadnienia „zarządzeniem Ministra Hutnictwa”. Stanowiska pracy wskazane w zarządzeniach ministerialnych nie mogą wykraczać poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2007 r., sygn. akt: II UK 12/07, opubl.: Legalis). Wykazy stanowisk pracy w szczególnych warunkach, zawarte w poszczególnych zarządzeniach ministerialnych mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych mu i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie była wykonywana w takich właśnie warunkach - i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową (takie samo

stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 2010 r., sygn. akt II UK 218/09, LEX nr 590247.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy J. K. (1) wykazał co najmniej 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. (...) Oddział w T. twierdził, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych wymaganym do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, o której mowa w przepisie art. 184 ustawy emerytalnej. Organ rentowy nie kwestionował natomiast, że J. K. (1) spełnia wszystkie pozostałe przesłanki niezbędne do nabycia prawa do świadczenia wskazanego w zdaniu poprzedzającym, tzn. że będąc osobą urodzoną po dniu 31 grudnia 1948 r. ukończył on obniżony wiek emerytalny wynoszący 60 lat, ma wymagane okresy składkowe i nieskładkowe, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązał stosunek pracy, jaki łączył ubezpieczonego z jego ostatnim pracodawcą. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy ograniczył swoje rozważania prawne do jedynej kwestii stanowiącej przedmiot sporu między stronami, tj. do zagadnienia, czy J. K. (1) legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia, niezbędnym do nabycia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury.

Zdaniem Sądu Okręgowego wszechstronna i wnikliwa analiza całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy prowadziła do wniosku, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia (w rozumieniu obowiązujących przepisów z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych). J. K. (1) należy zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych następujące okresy zatrudnienia:

1. od dnia 4 listopada 1977 r. do dnia 31 marca 1979 r. (czyli łącznie 1 rok, 4 miesiące i 27 dni), kiedy to ubezpieczony pracował, w (...) Fabryce (...) w G. na stanowisku kowala;
2. od dnia 1 kwietnia 1979 r. do dnia 2 maja 1980 r. (czyli łącznie 1 rok, 1 miesiąc i 2 dni), kiedy to ubezpieczony pracował w (...) Fabryce (...) w G. na stanowisku ślusarza regeneracji i konserwacji;
3. od dnia 15 grudnia 1987 r. do dnia 16 maja 1990 r. (czyli 2 lata, 5 miesięcy i 3 dni) oraz od dnia 6 czerwca 1991 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. (z wyłączeniem okresów korzystania przez J.- K. ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, określonych w „Zaświadczeniu o okresie pobierania zasiłku chorobowego, opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego” z dnia 29 grudnia 2011 r.; łącznie ten okres pracy w warunkach szczególnych wyniósł 7 lat, 4 miesiące i 7 dni), kiedy to ubezpieczony pracował w Miejskim Zakładzie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15.

W okresie zatrudnienia wskazanym w punkcie 1. J. K. (1) wykonywał prace odpowiadającą tej określonej w dziale III (prace „W hutnictwie i przemyśle metalowym”), póź. 14 ((...) pieców grzewczych, młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, i ręczna obróbka na gorąco oraz regeneracja oprzyrządowania kuźniczego”) wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W tym okresie ubezpieczony pracował jako kowal - czyli na stanowisku odpowiadającym temu wymienionemu w dziale III,

poz. 14, punkt 2 wykazu stanowisk pracy będącego załącznikiem nr 1 do cytowanego wyżej zarządzenia Ministra Hutnictwa.

W okresie zatrudnienia wskazanym w punkcie 2. J. K. (1) wykonywał pracę odpowiadającą tej określonej w dziale XIV („Prace różne”), póż. 25 („Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”) wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W tym czasie ubezpieczony pracował jako ślusarz regeneracji i konserwacji - czyli na stanowisku odpowiadającym temu wymienionemu w dziale XIV, poz. 25, punkt 1 („stanowiska pracy, na których prace wykonywane są w warunkach szczególnych - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy stanowisku wymienionym w wykazie”) wykazu stanowisk pracy - załącznika nr 1 do wymienionego wyżej zarządzenia Ministra Hutnictwa.

Z kolei w okresie wskazanym w punkcie 3. J. K. (1), wykonywał pracę odpowiadającą tej wymienionej w dziale VIII (Prace „W transporcie i łączności”), póż. 2 („Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”) wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W okresie tym ubezpieczony pracował jako kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15 - czyli na stanowisku odpowiadającym temu wymienionemu w dziale VIII, poz. 2, punkt 2 wykazu stanowisk pracy będącego załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniającego niższego wieku emerytalnego [...] (Dz. Urz. Ministerstwa Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 27 lipca 1983 r., nr 2, poz. 3). Gwoli wyjaśnienia należy dodać, że z okresu zatrudnienia w Miejskim Zakładzie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością G.Sąd Okręgowy odliczył ten przedział czasu, w którym J. K. (1) korzystał z urlopu bezpłatnego - czyli od dnia 17 maja 1990 r. do dnia 5 czerwca 1991 r. włącznie. Powyższy okres nie mógł, zdaniem Sądu Okręgowego, zostać ubezpieczonemu zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych, gdyż okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (art. 174 § 2 k.p.). Tym samym nie ma również możliwości zaliczenia urlopu bezpłatnego do okresów, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 listopada 1996 r., sygn. akt: m AUa 888/96 (Apel.-W-wa z 1997 r., nr 2, poz. 9; LEX nr 28850); por. również Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., sygn. akt: II UKN 334/98, OSNP z 1999 r., nr 21, poz. 694, LEX nr 37732). W okresie urlopu bezpłatnego J. K. (1) nie miał kontaktu ze szkodliwymi dla zdrowia warunkami pracy, co uzasadnia niezaliczenie okresu korzystania z tego urlopu do stażu pracy w szczególnych warunkach. Z tych samych przyczyn od stażu pracy w warunkach szczególnych trzeba odliczyć ubezpieczonemu okresy, w których nie świadczył on pracy, lecz korzystał ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego - wynoszące łącznie 78 dni (stan na dzień wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej tj. na dzień 01 stycznia 1999r.).

Sąd Okręgowy nie analizował bliżej wskazanych okresów zatrudnienia uznając, iż sam organ rentowy nie kwestionował, iż w tych okresach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy zważył przy tym, iż suma wymienionych wyżej okresów zatrudnienia daje jedynie 12 lat, 3 miesiące i 9 dni (według wyliczenia (...) Oddział w T. - 12 lat, 3 miesiące i 16 dni) czyli mniej niż wynosi minimalny (tj. co najmniej 15 letni) okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wymagany do nabycia wnioskowanych przez ubezpieczonego uprawnień .

Jak wskazał dalej Sąd Okręgowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie można ubezpieczonemu zaliczyć spornego okresu zatrudnienia od dnia 3 maja 1980r. do 31 października 1985r. jak wynika zarówno z oświadczeń J. K. (1), jak i z treści świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 marca 1996r. (k. 15 akt emerytalnych) oraz innych dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego (plik - w kopercie na k. 31 akt sprawy) w podanym wyżej przedziale czasowym ubezpieczony pracował jako kierowca podnośnika bocznego

– czyli na stanowisku , które nie zostało wymienione w wykazie stanowisk pracy w szczególnych warunkach , będących załącznikiem do cytowanego już zarządzenia Ministra Hutnictwa. W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca J. K. (1)– dokonując kwalifikacji prawnej jego zatrudnienia na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego – powołał się na dział III poz. 1, punkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985r. , przy czym Sąd Okręgowy zauważył, iż powyższy punkt nie dotyczył kierowcy podnośnika bocznego, lecz zupełnie innego stanowiska pracy tzn. kontrolera złomu. Nadto , jak dowodził Sąd Okręgowy, dokumenty zgromadzone w aktach osobowych J. K. (1)potwierdzają, iż w okresie od dnia 3 maja 1980r. do 31 października 1985r. był on zatrudniony w charakterze kierowcy podnośnika bocznego . I tak w piśmie z dnia 25 kwietnia 1980r. ubezpieczony zwrócił się do pracodawcy z wnioskiem o przeniesienie” (...) na stanowisko kierowcy w D.Socjalnym” . Z adnotacji przełożonych J. K. (1), umieszczonych na jego piśmie wynika, że pracodawca uwzględnił wniosek ubezpieczonego o zmianę warunków pracy. W dokumencie pn. „ Załącznik do przeniesienia nr 122/80 z dnia 29.4.80r” . wskazano , że „ Na skutek zmian organizacyjnych (...) Zachodzi konieczność zmiany stanowiska pracy : (...) do wydziału PS stanowisko kierowca” . Na wykonywanie przez powoda w spornym okresie pracy w charakterze kierowcy podnośnika bocznego wskazuje również „angaż” z dnia 2 maja 1980r. , w którym wskazano, iż z dniem 3 maja 1980r. J. K. (1)zostaje przeniesiony z działu (...)(gdzie pracował jako ślusarz) do działu (...)- na stanowisko kierowcy wózka elektrycznego. Wspominany wyżej angaż jest opatrzony podpisami pracowników reprezentujących poszczególne komórki organizacyjne przedsiębiorstwa m. in. działu kadr (określonego jako „ Dział Zatrudnienia) ” oraz rady zakładowej. Kolejna zmiana stanowiska pracy J. K. (1)nastąpiła dopiero z dniem 1 listopada 1985 r., kiedy to ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko pracownika transportu (vide „angaż” z dnia 1 grudnia 1985 r.). Brak jest w aktach osobowych J. K. (1)dokumentów, które wskazywałyby na to, że w okresie od dnia 3 maja 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. ubezpieczony wykonywał inną pracę niż kierowca podnośnika bocznego. W szczególności nie ma dowodów np. na zatrudnienie powoda w charakterze dozowniczego (na które to stanowisko powoływał się pełnomocnik ubezpieczonego na rozprawie w dniu 6 czerwca 2012 r.), ani też na wykonywanie przez J. K. (1)pracy na stanowisku hartownika (o czym z kolei wspominał świadek S. W. (1)) lub przy obsłudze pieca (co zeznał sam ubezpieczony w toku swojego przesłuchania jako strony). Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na różnorodność wersji zdarzeń, prezentowanych przez pełnomocnika powoda, świadka S. W. (1)i ubezpieczonego J. K. (1), która to podważa (a przynajmniej osłabia) wiarygodność zeznań świadka i strony oraz prawdziwość twierdzeń pełnomocnika ubezpieczonego. Zupełnie niewiarygodnie brzmią zeznania ubezpieczonego, jakoby z początkiem maja 1980 r. nie przeszedł on na stanowisko kierowcy w D.Socjalnym - mimo że wcześniej składał wniosek o taką zmianę warunków pracy. Powyższym zeznaniom J. K. (1)przeczy treść pisemnych adnotacji umieszczonych przez przełożonych powoda na jego wniosku z dnia 25 kwietnia 1980 r. (karta bez numeru w aktach osobowych J. K. (1)- w kopercie na k. 31 akt sądowych) oraz dokument pn. „Załącznik do przeniesienia Nr(...)z dnia 29.4.80”. Z powyższych dokumentów wynika, że przełożeni J. K. (1)wyrazili zgodę na to, aby ubezpieczony z początkiem maja 1980 r. przeszedł na stanowisko kierowcy w D.Socjalnym, w związku z którą to zmianą warunków pracy został on skierowany do przychodni przyzakładowej, celem przeprowadzenia niezbędnych, wstępnych badań lekarskich. W drugim ze wspomnianych wyżej dokumentów nowy wydział powoda został określony skrótem (...), zaś ten wydział, który stanowił poprzednie miejsce jego pracy - skrótem (...). Z pewnością J. K. (1)przeszedł do pracy w D.Socjalnym (któremu - jak należy przyjąć - odpowiadał właśnie ów skrót (...)), skoro w „angażu” z dnia 15 września 1980 r. wskazano przy nazwisku ubezpieczonego symbol D.Socjalnego - (...), wraz z numerem: (...). Tym samym z powołanego wyżej dokumentu wynika, że po dniu 2 maja 1980 r. J. K. (1)nie pracował już na wydziale określonym symbolem „(...)”(na którym powód wykonywał pracę do tej daty), co z kolei przeczy prawdziwości zeznań świadka S. W. (1), który twierdził, że J. K. (1)pracował na wydziale hartowni usytuowanej w hali C(zeznania świadka - k. 33v akt sądowych).

Jeśliby nawet uznać, jak dowodził Sąd Okręgowy, że w spornym okresie powód faktycznie wykonywał pracę w warunkach szczególnych (np. przy obsłudze pieca), to z pewnością nie była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro równocześnie (w tym samym okresie zatrudnienia) J. K. (1) wykonywał czynności, które nie oddziaływały szkodliwie na jego organizm, np. rozwoził pracownikom zupe („Pamiętam, że w jakimś okresie ubezpieczony rozwoził zupe na wózku platformowy” - zeznania świadka S. K., k. 33 akt sądowych). Sąd Okręgowy przypominał, że zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach podlegają tylko takie okresy zatrudnienia,

w których praca w warunkach szkodliwych dla zdrowia jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego nie jest dopuszczalne uwzględnienie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy innych jednocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (analogiczne stanowisko w powyższej kwestii zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 04 czerwca 2008r., sygn.. akt II UK 306/07, OSNP z 2009, nr 21-22, poz. 290, LEX nr 528599)

Niezależnie od powyższych uwag Sąd Okręgowy jeszcze raz podkreślił, iż praca ubezpieczonego na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego nie odpowiada (jeśli chodzi o rodzaj wykonywanych obowiązków zawodowych, warunki pracy itp.) żadnemu z rodzajów prac wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.) W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie mógł zaliczyć okresu zatrudnienia J. K. (1) na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego – do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia, co z kolei wykluczało możliwość nabycia przez niego uprawnień do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (art. 184 ust. 1 pkt 1 a contrario ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z §4 ust. 1 pkt 3 a contrario rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.)

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Apelacje od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, iż ubezpieczonemu urodzonemu po 31 grudnia 1948r. nie przysługuje emerytura pomimo osiągnięcia wieku przewidzianego w ustawie tj. 60 lat, rozwiązania umowy o pracę z ostatnim pracodawcą oraz legitymowania się co najmniej 15 letnim stażem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia (w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych) w wypadku, gdy spełnia on wszelkie wymagania do przyznania mu emerytury,
2. obrazę prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, w szczególności przez odmownie waloru wiarygodności zeznaniom ubezpieczonego oraz zawnioskowanych przez stronę świadków w zakresie faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresie od 3 maja 1980r. do 31 października 1985r. pomimo iż prace w warunkach szkodliwych dla zdrowia znajdują pokrycie w zeznaniach świadków i częściowo zgromadzonej dokumentacji,
3. dodatkowo wnosząc o przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego z przesłuchania wskazanych w apelacji świadków, wskazując, iż ich powołanie przed Sądem I instancji nie było możliwe, albowiem odwołujący pomimo podejmowanych prób ustalenia adresów zamieszkania świadków nie dysponował tymi adresami, a adresy ich zamieszkania uzyskał dopiero po zapadnięciu wyroku przed Sądem Okręgowym w Toruniu.

Wskazując na powyższe zarzuty ubezpieczony wniósł o:

1. zmianę w całości zaskarżanego wyroku i uznanie, iż odwołujący się w okresie od dnia 3 maja 1980r. do 31 października 1985r. faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i w związku z tym nabył on prawo do emerytury,

2. o zasądzenie od pozwanego organu rentowego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem I i II instancji,

ewentualnie wnosząc :

3. o uchylenie zaskarżonego wyroku sądu i instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w Toruniu.

W uzasadnieniu apelacji skarżący dowodził, iż co prawda w angażu J. K. (2) w okresie od 3 maja 1980r. do dnia 31 października 1985r. wpisane jest stanowisko – kierowca podnośnika bocznego , które to stanowisko nie jest wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , faktycznie jednak zarówno odwołujący jak i świadkowie , jak i świadkowie którzy zeznawali w sprawie jak i zostaliawnioskowani w apelacji potwierdzić mogą, iż wykonywał on prace kowala. Faktycznie, jak wskazuje w apelacji skarżący , w spornym okresie wykonywał w sposób stały i ciągły prace wymienione w wykazie A dział; III poz. 14 - 1 a (...) pieców grzewczych , młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, ręczna obróbka na gorąco oraz regeneracja oprzyrządowania kuźniczego.

Podnosił przy tym , iż wszyscy pracownicy wykonujący pracę razem z odwołującym uzyskali świadectwa pracy w warunkach szczególnych i Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył im ten okres do stażu pracy w szczególnych warunkach. Pracę tę odwołujący wykonywał stale w pełnym zakresie czasu pracy. Obsługą wózka (jak i cała brygada) zajmował się raz na kilka dni przez 24 minuty Dlatego też w ocenie skarżącego nie można przypisać , iż odwołujący się faktycznie wykonywał ciężką prace kowala pracował jako kierowca podnośnika bocznego.

Pełnomocnik skarżącego przyznał nadto, iż na skutek błędu błędnie podano w odwołaniu, iż w spornym okresie ubezpieczony wykonywał w sposób ciągły i stały prace wymienione w wykazie A dział III poz. 1 – spiekanie rur i sortowanie spieku.

Nadto w piśmie procesowym z dnia 05 listopada 2012r. ubezpieczony wniósł o uwzględnienie i doliczenie do lat pracy w szkodliwych lub uciążliwych warunkach okresu od sierpnia 1973r. do czerwca 1977r. z tytułu zatrudnienia w Samopomocy Chłopskiej oddział C. z siedzibą w P., gdzie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku pomocnik magazyniera. Wskazując na charakter pracy i zakres wykonywanych obowiązków, podkreślił , iż była to praca wykonywana w szkodliwych warunkach i na tę okoliczność dodatkowo wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań kolejnych wnioskowanych świadków, dołączając nadto dodatkowe dokumenty. Jednocześnie wyjaśnił, iż z takim wnioskiem zwrócił się pismem z dnia 30 sierpnia 2012r. do organu rentowego.

W odpowiedzi na powyższy wniosek organ rentowy wniósł o nie uwzględnienie wnioskowanego okresu jako iż nie jest to nowa okoliczność w sprawie , a wniosek ten nie mieści się w zakresie zaskarżenia wyroku apelacją i jako taki, w ocenie pozwanego jest niedopuszczalny. Nadto sama apelacja, zdaniem pozwanego, nie została oparta na nowych faktach i dowodach, których nie można było powołać wcześniej lub których potrzeba powołania wynikała później , stąd powoływanie rzekomo nowych okoliczności (bez stosownego uzasadnienia) na tym etapie jest niedopuszczalne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie. Organ rentowy wniósł o oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez pełnomocnika odwołującego w postępowaniu apelacyjnym , które nie mieszczą się w zakresie zarzutów apelacyjnych i podlegają prekluzji dowodowej.

Sąd Apelacyjny zważył , co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie , albowiem nie zawiera argumentów, które mogłyby prowadzić do podważenia przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego , poczynionych przez ten sąd ustaleń w zakresie okoliczności stanu faktycznego sprawy czy też dokonanej subsumpcji prawnej.

Zadaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony i zaferowany przez strony materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach, wbrew twierdzeniom apelującego, nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikającej z przepisów art. 233 k.p.c., nie popełnił też błędów w rozumowaniu w zakresie ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa. Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998r., sygn.. akt I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999r. z. 24, poz. 776).

W wywiedzionej apelacji ubezpieczony zarzucił zarówno naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisów prawa procesowego, jak i przepisów prawa materialnego. W sytuacji, w której skarżący podważa zasadność zaskarżonego orzeczenia, powołując się zarówno na naruszenie prawa materialnego jak i przepisów procedury, w pierwszej kolejności rozważenia wymaga zarzut naruszenia przepisów procesowych, bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony na tle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego.

Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd Okręgowy nie dokonał ustaleń faktycznych w sposób sprzeczny z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie sądowym, jak również w doktrynie prawa wielokrotnie podkreślano, iż swobodna ocena dowodów nie może być równoznaczna z ich dowolną oceną, tj. taką, która nie znajduje oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy lub jest nielogiczna albo też sprzeczna z zasadami doświadczenia życiowego (patrz np. wyroki Sądu Najwyższego z dni: 29 lipca 1998 r., sygn. akt II UKN 151/98 (OSNAPiUS z 1999 r., z. 15, poz. 492); 4 lutego 1999 r., sygn. akt: II UKN 459/98 (OSNAPiUS z 2000 r., z. 6, poz. 252); 23 marca 1999 r., sygn. akt II UKN 543/98 (OSNAPiUS z 2000 r., z. 11, poz. 433); 24 marca 1999 r., sygn. akt I PKN 632/98 (OSNAPiUS z 2000 r., z. 10, poz. 382); 10 czerwca 1999 r., sygn. akt II UKN 685/98 (OSNAPiUS z 2000 r., z. 17, poz. 655); 5 sierpnia 1999 r., sygn. akt II UKN 76/99 (OSNAPiUS z 2000 r., z. 19, poz. 732); 10 listopada 1999 r., sygn. akt I PKN 361/99 (OSNAPiUS z 2001 r., z. 7, poz. 216) czy 19 czerwca 2001 r., sygn. akt II UKN 423/00 (OSNP z 2003 r., z. 5, poz. 137). Strona zarzucająca Sądowi naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. musi wykazać, iż ocena dowodów dokonana przez ów Sąd była sprzeczna z określonymi regułami logiki lub też zasadami doświadczenia życiowego, względnie, iż Sąd niedostatecznie wyjaśnił sprzeczności, jakie zaistniały np. w zeznaniach świadków czy opiniach biegłych. Uzasadnieniem zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może być samo przekonanie strony o innej niż to przyjął Sąd – wadze (znaczeniu) poszczególnych dowodów przeprowadzonych w danej sprawie ani też odmienna ocena dowodów przez stronę od tej przyjętej przez Sąd (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dni: 21 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1116/05, LEX nr 194518; 27 kwietnia 2006 r., sygn. akt I ACa 1303/05, LEX nr 214251; 7 czerwca 2000 r., sygn. akt I ACa 1407/05, LEX nr 278415). Przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby nieracjonalne, gdyż prowadziłoby de facto do sytuacji, w której Sądowi niższej instancji można byłoby skutecznie postawić zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów w każdym przypadku, kiedy tylko strona prezentowałaby odmiennie przekonanie co do znaczenia zgromadzonych dowodów niż Sąd, który orzekał w sprawie (co w praktyce ma miejsce prawie zawsze, gdy dana strona wyraża niezadowolony wyrok orzeczenia).

Reasumując powyższe rozważania należy podkreślić, iż naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie można upatrywać w takiej ocenie materiału dowodowego, która jest logiczna, zgodna ze wskazaniem doświadczenia życiowego oraz dokonana w sposób wszechstronny, ale niezgodnie z wolą skarżącego. Podkreślić trzeba, że jeśli apelujący chce podważyć sędziowską ocenę dowodów, nie może ograniczyć się do przedstawienia własnej ich oceny. Nie wystarczą jedynie stwierdzenia, że ustalenia faktyczne Sądu są wadliwe ani też wskazanie stanu faktycznego, który – zdaniem skarżącego – odpowiada rzeczywistości. Taki sposób podważania sędziowskiej oceny, stanowi zwykłą polemikę, która nie może odnieść zamierzonego skutku tj. podważenia trafności rozstrzygnięcia sądu I instancji, a za taką polemikę jedynie, zadaniem Sądu Apelacyjnego, należy uznać zarzuty apelacji. Apelujący, poza zgłoszeniem zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wyjaśnił na czym miałyby polegać dokonanie ustaleń Sądu pierwszej instancji w sposób dowolny, czy sprzeczny z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowo Sąd Okręgowy jako miarodajne źródło informacji uznał zapisy w aktach osobowych ubezpieczonego, przez pryzmat których ocenił zeznania świadków, współpracowników ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...) – UniaFabryka (...)w G.w spornym okresie . Podkreślenia wymaga bowiem , iż w postępowaniu sądowym nie obowiązują co prawda ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 z późn. zm.), jednak zauważyć należy, że w rozporządzeniu przewidziana została pewna hierarchia dowodów, którą sąd winien kierować się przy rozpoznawaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia - świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia. Dopiero gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012r. w sprawie III A Ua 1662/11 LEX 1120470) .

Skarżący zatem nie ma racji twierdząc, iż Sąd Okręgowy winien dać prymat zeznaniom świadków, iż praca w spornym okresie tj. 3 maja 1980r. do 31 października 1985r. była pracą w warunkach szczególnych , nad zapisami w aktach osobowych. Co prawda świadectwo pracy jest również dokumentem prywatnym , ale ten dokument jak i akta osobowe jako źródło dowodowe podlegają ocenie Sądu z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 233 k.p.c. Nie bez znaczenia jest zatem fakt, iż wskazane w świadectwie pracy w warunkach szczególnych wystawionym przez pracodawcę (k. 15 plik emerytura akt ZUS) stanowisko pracy (kierowca podnośnika bocznego) zbieżne jest z zapisami w angażach w aktach osobowych , a nadto stanowisko to ,jak zasadnie skonstatował Sąd Okręgowy za organem rentowym, nie jest tożsame ze stanowiskiem wynikającym ze wskazanej przez pracodawcę w tym świadectwie podstawy prawnej. Zasadnie zatem Sąd Okręgowy wskazał, iż zupełnie niewiarygodnie brzmią zeznania ubezpieczonego, jakoby z początkiem maja 1980 r. nie przeszedł on na stanowisko kierowcy w D.Socjalnym - mimo że wcześniej składał wniosek o taką zmianę warunków pracy. Powyższym zeznaniom J. K. (1)przeczy treść pisemnych adnotacji umieszczonych przez przełożonych powoda na jego wniosku z dnia 25 kwietnia 1980 r. oraz dokument pn. „Załącznik do przeniesienia Nr 122/80 z dnia 29.4.80". Jak prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy w „angażu" z dnia 15 września 1980 r. wskazano przy nazwisku ubezpieczonego symbol D.Socjalnego - (...), wraz z numerem: (...), zatem tym samym z powołanego wyżej dokumentu wynika, że po dniu 2 maja 1980 r. J. K. (1)nie pracował już na wydziale określonym symbolem „NN &C<" (na którym powód wykonywał pracę do tej daty). Okoliczności te z kolei przeczą prawdziwości zeznań świadka S. W. (1), który twierdził, że J. K. (1)pracował w tym czasie na wydziale hartowni usytuowanym w hali C(zeznania świadka - k. 33v akt sądowych). Różnorodność wersji zdarzeń, prezentowanych przez pełnomocnika powoda, świadka S. W. (1)i ubezpieczonego J. K. (1), która nie uszła uwadze Sądu Okręgowego, również jest dostrzegalna w apelacji, gdzie pełnomocnik ubezpieczonego wycofując się z prac polegających na spiekaniu rur i sortowaniu spieku (wykaz A dział III poz. 1 cyt. wyżej załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów) wskazuje tym razem na prace wymienione w dziale III poz. 14 – 1a Obsługa pieców grzewczych , młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, ręczna obróbka na gorąco oraz regeneracja oprzyrządowania kuźniczego.

Podkreślenia wymaga, szczególnie w sytuacji, gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, iż to rolą strony jest przygotowanie się do procesu. Na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji strona ma bowiem obowiązek wskazywać wszystkie fakty , twierdzenia i dowody, na których opiera swe stanowisko. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych okoliczności wymagające udowodnienia wynikają z przedmiotu wniosku, jaki strona złożyła przed organem rentowym. Nadto okoliczności sporne wynikają z uzasadnienia decyzji odmownej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił jako wnioski spóźnione wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z zeznań kolejnych wskazanych w apelacji świadków na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, mając na uwadze dyspozycję art. 381 k.p.c. (tzw. prekluzja dowodowa) . W ocenie Sądu Apelacyjnego brak danych o adresach świadków, przytoczony w apelacji jako podstawa zgłoszenia wniosku, nie stanowi wystarczającej przesłanki do uznania, iż są to nowe fakty i dowody, których nie można było powołać wcześniej

lub których potrzeba powołania wynika później. Okoliczności wskazane w apelacji potwierdzają, iż środki dowodowe, na które ubezpieczony się powołuje, były znane na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym a nie zostały zgłoszone, co uzasadnia ich pominięcie na etapie postępowania przed Sądem Apelacyjnym. Należy bowiem odróżnić czynność techniczną polegającą na wskazaniu adresu świadka od czynności procesowej polegającej na zgłoszeniu wniosku dowodowego w postaci dowodu z zeznań tego świadka.

Wobec faktu, iż przed organem rentowym ubezpieczony nie wskazywał jako okresu pracy warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) Oddział C. z siedzibą w P., co wskazuje, iż organ rentowy a także Sąd pierwszej instancji nie miały możliwości odnieść się merytorycznie do tego okresu zatrudnienia w świetle przesłanek art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), Sąd Apelacyjny pominął również wnioski dowodowe zgłoszone przez ubezpieczonego w apelacji w tym zakresie. Podkreślenia wymaga, iż prawidłowo okres ten jako nowa okoliczność został zgłoszony w organie rentowym (vide: wniosek ubezpieczonego z dnia 30 sierpnia 2012r.) i winien być oceniony najpierw przed organem rentowym w ramach decyzji, od której stronie przysługiwać będą środki odwoławcze na zasadach ogólnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania stwierdzić należy, iż ocena przez Sąd pierwszej instancji zgromadzonych dowodów nastąpiła w zgodzie z obowiązującym prawem, a w konsekwencji za niezasadny Sąd Apelacyjny uznał również zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego – art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (cyt. wyżej) – poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było ustalenie czy na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony legitymował się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach i czy w związku z tym spełniał przesłanki do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U z 2009r. , Nr Nr 153, poz. 1227 z późn. Zm)

Przepis art. 184 ustawy w sposób odrębny i szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 1999 r., legitymowali się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 ustawy, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo prawo do świadczenia obwarowano nieprzystąpieniem do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązaniem stosunku pracy. Intencją ustawodawcy było zapewnienie nabycia uprawnień emerytalnych dla tej kategorii ubezpieczonych, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniali wymagane warunki stażu, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach, za wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy.

Ustalenie czy wykonywane obowiązki pracownicze były realizowane w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze podlega ocenie na podstawie przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). W myśl § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z kolei § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia określa przesłanki, których łączne spełnienie przez pracownika, warunkuje nabycie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach tj. osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz wykazanie wymaganego okresu zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości osiągnięcie przez ubezpieczonego tak określonego wieku emerytalnego, jak i ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Niespornie ubezpieczony spełniał też przesłankę rozwiązania

stosunku pracy jak i nie pozostawiania członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Spór między stronami, dotyczył spełnienia przez ubezpieczonego warunku wynikającego z przepisu art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze 15 lat.

Sporna w analizowanej sprawie pozostawała nie tylko kwestia stanowiska pracy, na którym ubezpieczony był zatrudniony w okresie od 3 maja 1980r. do 31 października 1985r., nieadekwatnie do nazwy wskazanego stanowiska pracy – w ocenie pozwanego – zakwalifikowanego do wykazu A dział III poz. 1 pkt 2 załącznika do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, ale przede wszystkim charakteru wykonywanej w tym okresie przez ubezpieczonego pracy. Bezspornie bowiem to nie nazwa stanowiska, ale zakres i rodzaj wykonywanych na nim czynności, daje podstawę do zakwalifikowania danej pracy jako pracy w warunkach szczególnych.

Jak zasadnie wskazał Sąd Okręgowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie można ubezpieczonemu zaliczyć spornego okresu zatrudnienia od dnia 3 maja 1980r. do 31 października 1985r., albowiem jak wynika zarówno z oświadczeń J. K. (1), jak i z treści świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 marca 1996r. (k. 15 akt emerytalnych) oraz innych dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego (plik – w kopercie na k. 31 akt sprawy w tym wniosek ubezpieczonego z dnia 25 kwietnia 1980r. o przeniesienie ze stanowiska kierowca wózka – ślusarz – konserwator w narzędziowni na stanowisko kierowcy w dziale socjalnym poparte przez pracodawcę) w podanym wyżej przedziale czasowym ubezpieczony pracował jako kierowca podnośnika bocznego – czyli na stanowisku, które nie zostało wymienione w wykazie stanowisk pracy w szczególnych warunkach, będących załącznikiem do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia z dnia 30 marca 1985r. (Dz. U.rz. MH i PM Nr 1-3, poz. 1). W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca J. K. (1) – dokonując kwalifikacji prawnej jego zatrudnienia na stanowisku kierowcy podnośnika bocznego – powołał się na dział III poz. 1, punkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia z dnia 30 marca 1985r., przy czym powyższy punkt nie dotyczył kierowcy podnośnika bocznego, lecz kontrolera złomu.

Mając zatem na uwadze zgromadzoną dokumentację, zeznania świadków S. K. i S. W. (1), wiarygodne w zakresie w jakim korespondowały z pozostałymi dokumentami oraz zapisy w świadectwie pracy w warunkach szczególnych, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego o braku podstaw do uznania, iż wnioskowany przez ubezpieczonego okres winien być zaliczony ubezpieczonemu J. K. (1) do stażu pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego zapisów w aktach osobowych nie można zastąpić zeznaniami świadków, a do takiego żądania w zasadzie sprowadzały się zarzuty apelacji.

Tym samym stwierdzić należy, iż wywiedziona przez ubezpieczonego apelacja, a także zaprezentowane w niej zarzuty, w żadnej mierze nie podważyły skutecznie prawidłowości dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń, oceny mocy dowodowej i wiarygodności zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także prawidłowo przeprowadzonej subsumcji prawnej.

Z tych względów na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.